

Но колкото да се пази тази традиция, примерите от живота показват, че през последните десетилетия настъпват промени и в нея. Все повече ромската жена се докосва до исконни човешки права, непознати й дотогава – правото на любов, на житейски избор за бъдещето и т.н. Търси начините, за да се приспособи към новите условия, като с това по необходимост се дистанцира от традиционния бит. Поема житейски път, различен от този на предните поколения, намира смисъл в учението, създава модерно семейство, съхранява и развива собствената си етническа идентичност.

Тези процеси на промяна в собствената социокултурна среда протичат в цялата ромска общност. Увеличава се броят на ромите интелигенти или първопроходците, както ги нарича д-р Йосиф Нунев. Те са лицето на ромската общност, която очаква от тях да имат престижна професия, висока степен на образование, да създадат здраво и сплотено семейство, което да служи за пример на общността. В същото време само ром, който достатъчно добре познава и уважава света на мнозинството, но познава и уважава не по-малко и собствените си културни устои, може да намери истинското си място в обществото, да устои на асимилационните му стремежи и да бъде уважаван за различието, което носи и привнася като собствен принос в общия интеграционен процес (Нунев 2008: 9, 48, 71).

Дългият и труден път от традицията към модерността става възможен за все по-широк кръг от хора от ромския етнос, но са нужни усилия и постоянство както от тяхна страна, така и от страна на околните. А с общите усилия всичко се постига много по-лесно...